

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

23 päivänä marraskuuta 2000 *

Asiassa C-421/98,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet I. Martínez del Peral ja B. Mongin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään valtionasiamies M. López-Monís Gallego, prosessiosoite Luxemburgissa Espanjan suurlähetystö, 4—6 boulevard E. Servais,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 10 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/384/ETY (EYVL L 223, s. 15) 2 ja 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on vahvistanut 28.8.1989 annetun Real Decretón 1081/1989 (BOE nro 214, 7.9.1989, s. 28449) 10 §:n 2 momentissa, että direktiivin 85/384/ETY mukaisesti tunnustetun, toisen jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen haltijat "eivät voi harjoittaa Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat harjoittaa siinä maassa, josta he ovat peräisin, tässä maassa annetun tutkintotodistuksen perusteella, elleivät he toimi yhteistyössä sellaisen toisen ammatinharjoittajan kanssa, joka on kelpoinen kyseisen toiminnan harjoittamiseen ja jonka tutkintotodistus on myös tunnustettu Espanjan lainsäädännössä",

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. La Pergola sekä tuomarit D. A. O. Edward (esittelevä tuomari) ja P. Jann,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.5.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.11.1998 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 10 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/384/ETY (EYVL L 223, s. 15; jäljempänä direktiivi) 2 ja 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on vahvistanut 28.8.1989 annetun Real Decretin 1081/1989 (jäljempänä Real Decreto) 10 §:n 2 momentissa, että direktiivin 85/384/ETY mukaisesti tunnustetun, toisen jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen haltijat "eivät voi harjoittaa Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat harjoittaa siinä maassa, josta he ovat peräisin, tässä maassa annetun tutkintotodistuksen perusteella, elleivät he toimi yhteistyössä sellaisen toisen ammatinharjoittajan kanssa, joka on kelpoinen kyseisen toiminnan harjoittamiseen ja jonka tutkintotodistus on myös tunnustettu Espanjan lainsäädännössä".

Yhteisön lainsäädäntö

- 2 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tätä direktiiviä sovelletaan toimintaan arkkitehtuurin alalla.

2. Tässä direktiivissä toiminta arkkitehtuurin alalla tarkoittaa arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen tavanomaisesti harjoitettua toimintaa.”

3 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa 3 ja 4 artiklan vaatimukset täyttävän koulutuksen perusteella siten, että kyseiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat antavat jäsenvaltion alueella saman oikeuden 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset.”

4 Direktiivin 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on tunnustettava 11 artiklassa luetellut tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka toinen jäsenvaltio on myöntänyt kansalaisilleen, jos näillä kansalaisilla tämän direktiivin tiedoksi antamisen ajankohtana jo on kyseinen pätevyystodistus tai jos he aloittavat kyseisen tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan saamiseen tähtäävän opiskelun viimeistään kolmantena lukuvuonna mainitusta tiedoksi antamisesta, vaikka pätevyystodistus ei täyttäisikään II luvussa säädettyjä vähimmäisvaatimuksia, siten, että todistukset jäsenvaltion alueella antavat 23 artiklassa säädetyllä tavalla samat oikeudet 1 artiklassa tarkoitetun toiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin valtion itsensä arkkitehtuurin alalla antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat.”

5 **Direktiivin 16 artiklassa säädetään seuraavaa:**

”1. Vastaanottavien jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että II ja III luvun edellytykset täyttävillä jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus käyttää lainmukaista tutkintonimikettä tai tarvittaessa sen lyhennettä, joka on käytössä siinä jäsenvaltiossa, josta he ovat peräisin tai josta he tulevat, tämän valtion kielellä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 23 artiklan soveltamista. Vastaanottavat jäsenvaltiot voivat vaatia, että nimikkeen jäljessä on mainittava sen myöntäneen laitoksen tai tutkintolautakunnan nimi ja sijaintipaikka.

2. Jos siinä jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sekaantua nimikkeeseen, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia häntä käyttämään siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, hankittua tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka vastaanottava jäsenvaltio määrää.”

Kansallinen lainsäädäntö

6 Direktiivi on pantu täytäntöön Espanjan oikeusjärjestyksessä Real Decretolla, jossa säädetään Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden myöntämien tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tosiasiallisesta käytämisestä.

7 Arkkitehdin toiminnan harjoittamisen edellytykset Espanjassa sekä sijoittautumisoikeus määritellään Real Decreton 9 ja 10 §:ssä.

8 Real Decreton 10 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tässä Real Decretossa tarkoitetuilla, arkkitehtiliittoon kuuluvilla todistusten haltijoilla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin arkkitehtiliittoon kuuluvilla espanjalaisilla arkkitehteillä. Erityisesti kurinpitomenettelyn ja siinä määrättävien seuraamusten osalta heihin sovelletaan arkkitehtiliiton sääntöjä sekä kyseisen liiton hallituksen antamia, ammattitoiminnan harjoittamista koskevia eettisiä sääntöjä.

2. Kun toiminta muodostuu hankkeiden toteuttamissuunnitelmien laatimisesta tai vapaaehtoista työjohtoa koskevan vastuun ottamisesta, tämän Real Decreton säännösten mukaisesti Espanjassa tunnustetun, toisen jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen haltijat eivät voi harjoittaa Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat harjoittaa siinä maassa, josta he ovat peräisin, tässä maassa annetun tutkintotodistuksen perusteella, elleivät he toimi yhteistyössä sellaisen toisen ammatinharjoittajan kanssa, joka on kelpoinen kyseisen toiminnan harjoittamiseen ja jonka tutkintotodistus on myös tunnustettu Espanjan lainsäädännössä.”

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

9 Komissio kehotti 19.7.1990 päivätyllä virallisella huomautuksella Espanjan hallitusta esittämään huomautuksensa Real Decreton 10 §:n 2 momentin yhdenmukaisuudesta direktiivin 2 ja 10 artiklan kanssa.

10 Espanjan hallitus kiisti esitetyt moitteet 30.10.1990 päivätyllä kirjeellään vedoten yhtäältä EY:n perustamissopimuksen 56 artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 46 artikla) sekä toisaalta niihin erityispiirteisiin, jotka erottavat direktiivin

muista tutkintotodistusten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetuista alakohtaisista direktiiveistä, sillä koulutusta koskevat vähimmäisvaatimukset yhdenmukaistetaan näissä viimeksi mainituissa direktiiveissä täydellisesti, minkä vuoksi vastavuoroinen tunnustaminen voi olla automaattista.

- 11 Koska komissio katsoi, etteivät Espanjan hallituksen esittämät huomautukset muuttaneet sen näkökantaa asiassa, se osoitti 21.4.1992 Espanjan kuningaskunnalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttaman lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon tiedoksiannosta.
- 12 Espanjan hallitus ilmoitti 16.12.1992 antamassaan vastauksessa aikovansa muuttaa Real Decreton 10 §:n 2 momenttia. Vaikka Real Decretoa muutettiin 23.2.1996 annetulla Real Decretolla 314/1996 (BOE nro 64, 14.3.1996, s. 10140), sen 10 §:n 2 momentti pysyi kuitenkin voimassa.
- 13 Näin ollen komissio katsoi, että Espanjan kuningaskunta ei ollut noudattanut perusteltua lausuntoa, ja päätti nostaa nyt käsiteltävän kanteen.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 14 Komission mukaan direktiivin 2 ja 10 artiklan sanamuodosta seuraa, että muun jäsenvaltion kuin vastaanottavan jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen, todistuksen tai muun muodollista kelpoisuutta osoittavan asiakirjan haltijalla on oltava samat oikeudet ja velvollisuudet kuin vastaanottavan jäsenvaltion antaman tutkintotodistuksen haltijalla.

- 15 Direktiivissä säädetään niiden todistusten automaattisesta ja ehdottomasta tunnustamisesta, jotka ovat direktiivin 3 ja 4 artiklassa asetettujen vaatimusten mukaisia tai jotka täyttävät direktiivin III luvussa tarkoitettuihin saavutettuihin oikeuksiin liittyvät edellytykset. Yhteisön lainsäätäjän mielestä laadullisia ja määrällisiä edellytyksiä koskevan luettelon muodossa toteutettu yhdenmukaistamisen taso riittää mahdollistamaan sen, että vastavuoroista tunnustamista koskeva periaate pannaan täytäntöön.
- 16 Real Decretion 10 §:n 2 momentti on ristiriidassa vastavuoroista tunnustamista koskevan periaatteen kanssa. Komission mukaan tästä pykälästä seuraa, että toisen jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen haltijoille ei anneta samoja toimintamahdollisuuksia kuin Espanjassa arkkitehtuurin alalla annetun tutkintotodistuksen haltijoille. Kyseisen kansallisen säännöksen mukaan toisen jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman ja Espanjassa tunnustetun tutkintotodistuksen haltijat eivät nimittäin voi harjoittaa Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat harjoittaa siinä maassa, josta he ovat peräisin, tässä maassa annetun tutkintotodistuksen perusteella.
- 17 Vaikka arkkitehtuurin alan oikeudellinen määrittely ja arkkitehtien ammattikuntaa koskevat oikeussäännöt kuuluvatkin vastaanottavan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaan, komissio katsoo, että toisin kuin mitä Espanjan hallitus väittää, Espanjassa annetun tutkintotodistuksen haltijana olevan arkkitehdin toimintamahdollisuudet eivät ole muiden jäsenvaltioiden arkkitehtien toimintamahdollisuuksia laajempia.
- 18 Mikäli näin kuitenkin olisi, komissio myöntää, että koska kyseisen ammattikunnan toimintamahdollisuuksia ei ole määritelty yhtenäisesti eri jäsenvaltioissa, maahan muuttaneen arkkitehdin ammatilliset toimintamahdollisuudet saattavat olla vastaanottavassa jäsenvaltiossa laajempia kuin ne, mihin hänet alun perin koulutettiin.

- 19 Tämä mahdollisuus on kuitenkin otettu direktiivissä huomioon. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdasta nimittäin ilmenee, että yhteisön lainsäätäjä on hyväksynyt direktiivin johdanto-osan yhdeksännessä ja kymmenennessä perustelukappaleessa mainituilla perusteilla sen, että direktiivin 2 ja 10 artiklassa vahvistetusta tutkintotodistusten tunnustamisesta voi olla seurauksena, että ammatinharjoittajat voivat arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen harjoittaa sellaista toimintaa, jota he eivät voisi tutkintotodistuksensa perusteella harjoittaa siinä maassa, josta he ovat peräisin.
- 20 Joka tapauksessa komissio huomauttaa, että arkkitehdin palveluiden vastaanottajien riittävän suojelun takaamiseksi lainsäätäjä on säätänyt direktiivin 16 artiklan 2 kohdassa erityisestä varoituksesta, jolla kuluttajalle pyritään ilmoittamaan maahan muuttavan arkkitehdin koulutusvaatimuksista ja tutkintotodistuksen alkuperästä. Vastaanottavan jäsenvaltion edellyttämät ylimääräiset varoitukset, kuten velvollisuus toimia yhteistyössä sellaisen ammatinharjoittajan kanssa, joka on tässä valtiossa kelpoinen harjoittamaan toimintaa, johon maahan muuttanutta arkkitehtiä ei ole koulutettu, ovat direktiivin mukaan kiellettyjä.
- 21 Perustamissopimuksen 56 artiklan soveltamisen osalta komissio katsoo, että koska ei ole osoitettu, että muiden jäsenvaltioiden arkkitehtien koulutus ja toimintamahdollisuudet eroaisivat merkittävästi espanjalaisten tutkintotodistusten haltijoiden koulutuksesta ja toimintamahdollisuuksista, kyseisen artiklan mahdollista soveltamista esillä olevaan asiaan ei ole tarpeen edes pohtia.
- 22 Lisäksi komissio toteaa, ettei ole varmaa, voidaanko perustamissopimuksen 56 artiklassa mainittuihin poikkeuksiin vedota yhdenmukaistamisdirektiivin vaikutusten estämiseksi, vaikka yhdenmukaistaminen on toteutettu vähimmäistasolla, jos kyseisessä direktiivissä itsessäänkin säädetään keinoja sellaisten tilanteiden välttämiseksi, jotka voisivat vahingoittaa yleistä turvallisuutta. Komissio huomauttaa, että voimassa olevien säännösten nojalla jäsenvaltioilla on käytössään useita suojatoimenpiteitä, joilla pyritään takaamaan direktiivin tehokas vaikutus ja korjaamaan tilanteita, jotka eivät ole direktiivissä säädettyjen edellytysten mukaisia.

- 23 Sitä paitsi Real Decreton 10 §:n 2 momentti ei ole suhteellisuusperiaatteen mukainen. Espanjassa sovellettavat eettiset säännöt voivat joka tapauksessa olla luonteeltaan sellaisia, että ne sääntelevät arkkitehtien koulutusta koskevia erimielisyyksiä.
- 24 Espanjan hallitus puolestaan väittää, että arkkitehtien ammattikunnan toimintamahdollisuuksien ja ammattikuntaan sovellettavien oikeussääntöjen määrittäminen kuuluu vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön alaan. Direktiivin 2 ja 10 artiklassa edellytetään ainoastaan, että jäsenvaltiot tunnustavat vastaanottavina jäsenvaltioina toisten jäsenvaltioiden yhteisön kansalaisille antamat tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat siten, että ne antavat jäsenvaltion alueella saman oikeuden kuin jäsenvaltion itsensä antamat pätevyystodistukset.
- 25 Lisäksi direktiivin 1 artiklasta ilmenee Espanjan hallituksen mukaan, että direktiiviä sovelletaan vain toimintaan, jota tavanomaisesti harjoitetaan arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen. Vaikka ei olekaan kiistetty, että Espanjan lainsäädännössä tunnustetaan tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka antavat oikeuden ryhtyä harjoittamaan arkkitehtuurin alalla toimintaa, jota tavanomaisesti harjoitetaan arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen, Espanjan hallitus katsoo, että Real Decreton 10 §:n 2 momentissa tarkoitettu toiminta ei ole tällaista tavanomaista toimintaa. Toiminta, joka muodostuu hankkeiden toteuttamissuunnitelmien laatimisesta tai vapaaehtoista teknistä työnjohtoa koskevan vastuun ottamisesta, kuuluu eri jäsenvaltioissa yleensä insinöörien toimivaltaan.
- 26 Espanjan hallitus toteaa, että Real Decreton 10 §:n 2 momentissa pyritään juuri korjaamaan se tilanne, että tietyt direktiivissä mainitut todistukset eivät anna niiden haltijoille täydellistä toimivaltaa rakennusten stabiliteettiin liittyvän tekniikan alalla. Kyseisessä säännöksessä siis ainoastaan edellytetään, että mikäli maahan muuttavalle arkkitehdille siinä maassa, josta hän on peräisin, myönnetty todistus ei anna hänelle täyttä toimivaltaa, hänen on toimittava yhteistyössä sellaisen toisen ammattikuntaan kuuluvan henkilön kanssa, jolla on asianmukainen toimivalta ja jonka tutkintotodistus on tunnustettu Espanjan lainsäädäntöön.

dännössä. Tämän toisen ammattikuntaan kuuluvan henkilön ei tarvitse välttämättä olla Espanjan kansalainen eikä hänellä tarvitse olla Espanjassa annettua tutkintotodistusta.

- 27 Espanjan hallituksen mukaan niiden todistusten, jotka antavat oikeuden harjoittaa arkkitehdin toimintaa, kattamissa toimintamahdollisuuksissa sekä myös arkkitehtien koulutuksessa, tehtävissä ja vastuussa on huomattavia eroja.
- 28 Espanjan hallitus katsoo, että koska arkkitehtien koulutusta ja toimivaltaa eri jäsenvaltioissa koskevia säädöksiä ei ole yhdenmukaistettu, jäsenvaltiot voivat ottaa perustamissopimuksen 56 artiklan nojalla käyttöön järjestelmiä, joilla varmistetaan, että ne, joita direktiivi koskee, voivat ottaa vastuun arkkitehtuurin alaan kuuluvista hankkeista. Näin on erityisesti silloin, kun kyse on ammatinharjoittajista, jotka joutuvat siinä jäsenvaltiossa, josta he ovat peräisin, toimimaan yhteistyössä toisen ammatinharjoittajan kanssa voidakseen taata, että hanke täyttää yleistä turvallisuutta koskevat edellytykset tässä valtiossa.
- 29 Espanjan hallitus toteaa, että Real Decreton 10 §:n 2 momentti on suhteellisuusperiaatteen mukainen ja sen tavoitteena on suojella yleistä turvallisuutta, joka taataan edellyttämällä yhteistyötä sellaisen ammatinharjoittajan kanssa, jolla on rakenteita koskevien laskelmien tekemiseen tarvittava pätevyys. Tämä ratkaisu rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta kaikkein vähiten.
- 30 Tähän samaan lopputulokseen ei Espanjan hallituksen mukaan voida päästä viittaamalla eettisiin sääntöihin, joita niiden henkilöiden, joita direktiivi koskee, on noudatettava, tai kieltämällä kaikilta ammatinharjoittajilta sellaisen toiminnan harjoittaminen, johon he eivät ole saaneet riittävää koulutusta.

- 31 Kuten komissio on myöntänyt, arkkitehtien ammattikunnan määrittelyä koskevat erot eri jäsenvaltioiden välillä ovat perusteena sille, että vastaanottavalla jäsenvaltiolla on laaja toimivalta säätää edellytyksiä arkkitehdin ammattinimikkeen käyttämiselle. Näin ollen Real Decretón 10 §:n 2 momenttia voidaan tosiasiaassa pitää direktiivin 16 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanosäännöksenä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 32 Aluksi on todettava, että on kiistatonta, että kun toiminta muodostuu hankkeiden toteuttamissuunnitelmien laatimisesta tai vapaaehtoista työnjohtoa koskevan vastuun ottamisesta, muun jäsenvaltion kuin Espanjan kuningaskunnan arkkitehtuurin alalla antamien tutkintotodistusten, jotka Espanjan kuningaskunta on tunnustanut, haltijat eivät voi Real Decretón 10 §:n 2 momentin mukaan harjoittaa Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat näiden tutkintotodistusten perusteella harjoittaa siinä jäsenvaltiossa, josta he ovat peräisin tai josta he tulevat.
- 33 Kyseisestä säännöksestä seuraa, että muun jäsenvaltion kuin Espanjan kuningaskunnan arkkitehtuurin alalla antamien tutkintotodistusten haltijat eivät voi harjoittaa ammattiaan samoin toimintamahdollisuuksin kuin Espanjassa annettujen tutkintotodistusten haltijat.
- 34 Direktiivin johdanto-osan toisen perustelukappaleen mukaan direktiivillä pyritään takaamaan tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroinen tunnustaminen arkkitehtuurin alalla sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi tällä alalla.

- 35 Tämän vastavuoroisen tunnustamisen olennainen piirre ilmaistaan direktiivin 2 artiklassa, jossa säädetään, että jäsenvaltioiden on tunnustettava sellaiset tutkintotodistukset, todistukset ja muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka on annettu jäsenvaltioiden kansalaisille toisessa jäsenvaltiossa 3 ja 4 artiklan vaatimukset täyttävän koulutuksen perusteella siten, että ne antavat jäsenvaltion alueella saman oikeuden arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen tavanomaisesti harjoitetun toiminnan aloittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä myöntämät pätevyystodistukset.
- 36 Vastavuoroinen tunnustaminen laajennetaan direktiivin 10 artiklassa eräisiin muihin tutkintotodistuksiin, jotka eivät täytä II luvussa säädettyjä vaatimuksia direktiivin 3 ja 4 artiklassa esitetyt vaatimukset mukaan lukien.
- 37 Direktiivin 2 ja 10 artiklasta seuraa, että kun toiminta on vastaanottavan jäsenvaltion antaman tutkintotodistuksen haltijoina olevien arkkitehtien tavanomaisesti harjoittamaa toimintaa, maahan muuttavan arkkitehdin, jolla on direktiivin soveltamisalaan kuuluva tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, on myös voitava aloittaa tämä toiminta, vaikka hänen tutkintotodistuksensa, todistuksensa tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirjansa ei välttämättä osoita, että hän olisi saanut sitä aineellisesti vastaavan koulutuksen.
- 38 Vaikka Espanjan hallituksen esittämällä tavalla onkin totta, että arkkitehtien ammattikunnan toimintamahdollisuuksien määrittely kuuluu vastaanottavan jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön alaan, vaatimus vastavuoroisesta tunnustamisesta merkitsee, että jos jäsenvaltio katsoo tietyn toiminnan olevan näiden toimintamahdollisuuksien mukaista, myös maahan muuttavilla arkkitehdeillä on oikeus tämän toiminnan aloittamiseen.
- 39 Sen Espanjan hallituksen väitteen osalta, että direktiivi koskee sen 1 artiklan 2 kohdan mukaan vain toimintaa, jota tavanomaisesti harjoitetaan arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen, on todettava että vaikka Real Decreton 10 §:n 2 kohdassa tarkoitettu toiminta ei olisikaan tällaista tavanomaista toimintaa, ei

ole kiistetty, että Espanjassa annettujen tutkintotodistusten haltijoina olevat arkkitehdit harjoittavat sitä tavanomaisesti. Niinpä kyseinen toiminta kuuluu direktiivin soveltamisalaan.

- 40 Direktiivin johdanto-osan yhdeksännestä perustelukappaleesta ilmenee joka tapauksessa, että direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa ei pyritä antamaan oikeudellista määritelmää toiminnalle arkkitehtuurin alalla.
- 41 Perustamissopimuksen 56 artiklan soveltamisesta esillä olevassa tilanteessa on todettava, että kyseisen määräyksen tarkoituksena ei ole pidättää tiettyjä asiaryhmiä jäsenvaltioiden yksinomaisessa toimivallassa, vaan siinä sallitaan poikkeaminen vapaan liikkuvuuden periaatteesta kansallisin säännöksin, sikäli kuin tämä on sillä hetkellä ja jatkossakin perusteltua tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi (ks. vastaavasti perustamissopimuksen 36 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla) osalta asia 5/77, Tedeschi, tuomio 5.10.1977, Kok. 1977, s. 1555, 34 kohta).
- 42 Perustamissopimuksen 56 artiklaan ei voida enää perustellusti vedota, jos määrätyn kohteen suojelemiseksi tarvittavien toimenpiteiden yhdenmukaistamisesta on annettu yhteisön direktiivejä; tällöin asianmukaiset valvonta- ja suojelutoimenpiteet on toteutettava lainsäädännön lähentämiseksi annettua kyseistä direktiiviä noudattaen (ks. vastaavasti perustamissopimuksen 36 artiklan osalta asia 251/78, Denkavit Futtermittel, tuomio 8.11.1979, Kok. 1979, s. 3369, 14 kohta; asia 190/87, Moorman, tuomio 20.9.1988, Kok. 1988, s. 4689, 10 kohta ja asia C-112/97, komissio v. Italia, tuomio 25.3.1999, Kok. 1999, s. I-1821, 54 kohta).
- 43 Direktiivissä säädetään toimenpiteistä, jotka on toteutettava, jos siinä jäsenvaltiossa, josta henkilö on peräisin tai josta hän tulee, saatu koulutus ei vastaa aineellisesti vastaanottavassa jäsenvaltiossa annettavaa koulutusta.

- 44 Direktiivin 16 artiklan 2 kohdan mukaan vastaanottava jäsenvaltio voi siinä tapauksessa, että jäsenvaltiossa, josta ulkomaan kansalainen on peräisin tai josta hän tulee, käytetty tutkintonimike saattaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa sekaantua nimikkeeseen, joka tässä valtiossa edellyttää asianomaiselta lisäkoulutusta, jota kyseinen henkilö ei ole suorittanut, vaatia häntä käyttämään tutkintonimikettä sopivassa muodossa, jonka kyseinen valtio määrää.
- 45 Näin ollen on todettava, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 2 ja 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on vahvistanut Real Decretón 10 §:n 2 momentissa, että direktiivin mukaisesti tunnustetun, toisen jäsenvaltion arkkitehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen haltijat eivät voi harjoittaa Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat harjoittaa siinä maassa, josta he ovat peräisin, tässä maassa annetun tutkintotodistuksen perusteella, elleivät he toimi yhteistyössä sellaisen toisen ammatinharjoittajan kanssa, joka on kelpoinen kyseisen toiminnan harjoittamiseen ja jonka tutkintotodistus on myös tunnustettu Espanjan lainsäädännössä.

Oikeudenkäyntikulut

- 46 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista ja koska Espanjan kuningaskunta on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoi-
keuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpot-
tamiseksi 10 päivänä kesäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/384/
ETY 2 ja 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on vahvistanut
28.8.1989 annetun Real Decreton 1081/1989 10 §:n 2 momentissa, että
direktiivin 85/384/ETY mukaisesti tunnustetun, toisen jäsenvaltion arkki-
tehtuurin alalla antaman tutkintotodistuksen haltijat eivät voi harjoittaa
Espanjassa muuta toimintaa kuin mitä he voisivat harjoittaa siinä maassa,
josta he ovat peräisin, tässä maassa annetun tutkintotodistuksen perusteella,
elleivät he toimi yhteistyössä sellaisen toisen ammatinharjoittajan kanssa,
joka on kelpoinen kyseisen toiminnan harjoittamiseen ja jonka tutkintoto-
distus on myös tunnustettu Espanjan lainsäädännössä.
- 2) Espanjan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

La Pergola

Edward

Jann

Julistettiin Luxemburgissa 23 päivänä marraskuuta 2000.

R. Grass

A. La Pergola

kirjaaja

viidennen jaoston puheenjohtaja